

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПВНЗ «ВІННИЦЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ЕПФК ПВНЗ «ВФЕУ»

Боднар С.В.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ з «української мови»

для вступників для здобуття освітньо-професійного
рівня фаховий молодший бакалавр

За спеціальностями:

D1 Облік і оподаткування

D2 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок

D3 Менеджмент

D7 Торгівля

D6 Секретарська та офісна справа

K9 Правоохоронна діяльність

Вінниця – 2026

ЗМІСТ

1. Загальні положення.
2. Пояснювальна записка.
3. Методичні рекомендації до вивчення основних тем.
4. Критерії оцінювання знань.
5. Список рекомендованої літератури.

1. Загальні положення

Програма вступного випробування з української мови для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр на основі повної загальної середньої освіти відповідно до чинної шкільної програми з української мови.

Організація та проведення вступних випробувань відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за освітньо - професійним ступенем фаховий молодший бакалавр.

Форма вступного випробування проводиться у формі співбесіди.

Тривалість вступного випробування (співбесіди) – 0,25 години на абітурієнта. Результат вступного випробування оцінюється за 200-бальною шкалою. Перепусткою на співбесіду є Аркуш результатів вступних випробувань, паспорт.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На співбесіді такого вступника член предметної екзаменаційної комісії вказує причину відсторонення та час. Аркуш співбесіди анулюється, а за співбесіду виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст відповіді.

Вступники, які не з'явилися на вступне випробування з української мови без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у конкурсі не допускаються.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Співбесіду мають право проходити абітурієнти, яким, відповідно до Правил прийому у 2025 році, надане таке право.

Програма з української мови спрямована на систематизацію і закріплення знань з української мови.

Програма складається з трьох розділів.

Перший – « Фонетика і орфографія » визначає основні та дуже важливі правила написання слів, знання яких є яскравою ознакою культури мови людини.

Другий – « Морфологія » вчить відрізняти одну частину мови від іншої (інколи тільки текст підказує, до якої частини мови належить те чи інше слово), знати їх творення і змінювання, від чого залежить їх написання.

Третій – « Синтаксис і пунктуація » долучає до таємниць творення й вираження думки за допомогою речень, які є різні за побудовою, метою висловлення та Інтенацією – а значить, відмінні за пунктуаційними знаками.

Метою співбесіди з української мови є оцінювання рівня сформованості філологічних компетенцій випускників загальноосвітніх закладів, визначення відповідності навчальних досягнень вступника освітньому стандарту та чинній навчальній програмі.

Для досягнення сформульованої мети необхідно: перевірити відповідність знань та умінь програмним вимогам; виявити рівень навчальних досягнень; оцінити ступінь підготовленості випускників загальноосвітніх закладів до подальшого навчання у коледжі.

Абітурієнт повинен знати:

- Уживання великої букви.
 - Правила переносу частин слова.
 - Правопис голосних. Чергування із іншими голосними. Правопис ненаголошених голосних.
 - Спрощення в групах приголосних.
 - Обґрунтовувати розстановку розділових знаків за допомогою вивчених правил.
 - Уживання м'якого знака та апострофа.
 - Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження.
 - Відмінювання та правопис відмінкових закінчень іменників та прикметників.
 - Правопис відмінкових форм числівника.
 - Відмінювання і правопис займенників.
 - Правопис дієслів.
 - Правопис прислівників.
 - Правопис прийменників та сполучників.
 - «Не» з іменними частинами мови, прислівником, дієсловом.
 - Розділові знаки в простому реченні. Тире в простому неускладненому реченні. Розділові знаки між групою підмета і групою присудка.
 - Однорідні члени речення. Розділові знаки між однорідними членами речення.
 - Узагальнювальні слова і розділові знаки при них.
- Відокремлені члени речення. Відокремлені додатки та обставини. Відокремлені і невідокремлені означення. Прикладна як різновид означення. Розділові знаки при прикладці.
- Звертання. Розділові знаки при звертанні.
 - Вставні слова і речення. Вставлені слова і речення.
 - Складнопідрядні речення. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
 - Порівняльні звороти.
 - Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
 - Пряма мова і розділові знаки при ній. Передача прямої мови непрямою.
- Цитати. Розділові знаки при цитатах.
- Абітурієнт повинен уміти:
- Знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх за допомогою правил.
 - Правильно записувати слова з вивченими орфограмами.
 - Знаходити і виправляти орфографічні помилки.
 - Правильно ставити розділові знаки в реченнях з різними видами зв'язку.
 - Знаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила.

3. Методичні рекомендації до вивчення основних тем

1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади.

Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків. Вимова слів з апострофом.

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні[е],[и],[о]в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складно скорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис -н та -нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

2. Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням.

Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми).

Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. **Фразеологізми**. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Приказки, прислів'я, афоризми.

3. Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення, сполучні голосні в складних словах. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний,

префіксально-суфіксальний, суфіксальний, без суфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні[o],[e]у складних словах.

4. Морфологія

Іменник

Морфологія як розділ мовознавства науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмінної групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища

Взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) один, одна;
- 2) два, три, чотири;
- 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят...вісімдесят;
- 4) сорок, дев'яносто, сто;
- 5) двісті-дев'ятсот;
- 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд;
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні,

означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм у мовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і

пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і

найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи

Прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

5. Синтаксис і пунктуація

Словосполучення

Предмет і завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Розділові знаки в кінці речення.

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості

Узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Тире між підметом і присудком. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення.

Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Неповні речення

Поняття неповного речення. Неповні речення з пропущеними головними членами речення. Неповні речення з пропущеними другорядними членами речення. Тире в неповному реченні.

Просте ускладнене речення

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювально-пояснювальні члени речення.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучниковий безсполучниковий. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складно сурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Класифікація складносурядних речень. Пунктуація в складносурядному реченні.

Складно підрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні.

Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) Складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) Складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) Складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) З однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) З неоднорідними частинами. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

6. Зв'язне мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.

4.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступник отримує білет, який містить три питання. Перше та друге – це теоретичний матеріал, де абітурієнт відповідає усно. Третє питання є практичним (виконується абітурієнтом письмово).

При оцінюванні відповіді основна увага приділяється таким критеріям:

- 1) повнота і правильність відповіді;
- 2) ступінь усвідомленості, розуміння вивченого;
- 3) мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь вступника має бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти його вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків. Відповідь вступника оцінюється за рівнями: «високий», «достатній», «недостатній» за **12-бальною шкалою.**

«Високий» рівень (10-12 балів).

Вступник: - ґрунтовно і повно викладає вивчений матеріал; - виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені; - викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови. **«Достатній» рівень (4-9 балів).**

Вступник: - дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й при оцінюванні «високого» рівня, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, наявні поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні; - виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але: викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил.

«Недостатній» рівень (1-3 бали).

Вступник: - не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів; - викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні; - виявляє повне незнання чи нерозуміння матеріалів.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Українська мова. 10–11 класи — за редакцією О.В. Заболотного, В.В. Заболотного. Рекомендовано МОН. Чітка подача теорії, практичні вправи, стилістика.
1. Українська мова. Підготовка до ЗНО/ДПА — О.М.Авраменко Збірник із теорією, тестами, текстами для переказів, практичними порадами.
2. Українська мова. Комплексне видання — Т. І. Підручна. Пояснення правил, таблиці, вправи, варіанти тестів.
3. Довідник з української мови — О.В. Карп'юк, І.М. Глазова. Теоретичний довідник у зручному форматі. Розрахований на випускників.
4. Збірник переказів для ДПА/вступу до коледжу — укладачі: Т. Білецька, В. Науменко. Типові тексти для усного переказу з різними стилями.
5. 100 тем для усного висловлення — Т.М. Полюга, Г.І. Шелех. Практикум із прикладами міні-висловлень.
6. Тренажер із української мови — Г. Таранік-Ткачук. Завдання на граматику, орфографію, синтаксис.

Електронні ресурси

1. Сайт "На Урок" — naurok.com.ua ► Безкоштовні тести, презентації, підготовчі матеріали.
2. Сайт ЗНО.УА — zno.ua ► Онлайн-підготовка, зокрема для повторення шкільного курсу.
3. YouTube-канал "Освіта.UA" або "Авраменко Онлайн" ► Відеоуроки, розбір тем, поради для співбесіди.